

Streszczenie

Celem badawczym rozprawy jest analiza formy oraz funkcji neologizmów nacechowanych pod względem płci społecznej (*gendered neologisms*), które pojawiły się w języku angielskim, lub też uległy popularyzacji, w ciągu ostatnich lat. Przykładem nowo powstałych słów nacechowanych pod względem płci w leksyce języka angielskiego jest „mansplaining” – zbitka wyrazowa słów „man” (pol. *mężczyzna*, *człowiek*) i „explain” (pol. *wyjaśnić*). Oprócz zbitek słownych zawierających element „man”, zbiór analizowanych wyrazów zawierać ma także zbitki z elementem „woman”, „she”, „female” oraz inne słowa, których budowa morfologiczna zawiera wskazanie płci społecznej czy to przez odniesienie eksplicytne, czy przez konotację.

Rozdział pierwszy skupia się na znaczeniu leksykalnym. Omówione są w nim różne podejścia teoretyczne do znaczenia leksykalnego. Słowa wybrane do analizy można traktować jako neologizmy, gdyż są to wyrażenia, które pojawiły się w ostatniej dekadzie. W rozdziale pierwszym prezentowane są ogólne rozważania na temat znaczenia słów, które prezentują się jako kluczowe do przeprowadzenia analizy. Podkreślona jest rola języka jako instrumentu działania w przestrzeni społecznej. Wśród perspektyw teoretycznych omawianych w rozdziale znajdujemy na przykład klasyczną teorię G. Fregego z rozróżnieniem sensu i odniesienia (ang. *sense* i *reference*), rolę reprezentacji mentalnych w ujęciu klasycznym (Kempson 1977), kognitywne rozumienie znaczenia prototypowego, konceptualnego (np. Jackendoff 1990, 2012) oraz ekstensji metaforycznych oraz teorię aktów mowy Austina.

Rozdział drugi jest przeglądem teorii dotyczącej procesów słowotwórczych. Ujawnienie wzorców tworzenia tych słów jest krokiem kluczowym w zrozumieniu, z jakich środków językowych korzystają użytkownicy języka angielskiego w celu nadania istniejącym słowom dodatkowej warstwy znaczeniowej związanej z płcią.

Rozdział trzeci poświęcony jest omówieniu relacji między płcią a językiem. Związek płci społecznej i języka obejmuje zarówno problemy różnic związanych z odmiennym użyciem form językowych przez płć żeńską i męską, jak zagadnienia związane z kodowaniem informacji o płci w języku angielskim oraz polityką językową. W rozdziale przedstawiony jest przegląd dotychczasowych badań dotyczących językowych odzwierciedleń płci oraz ich stereotypowo przydzielonych ról w społeczeństwie i wynikających z nich zachowań i obszarów zainteresowań.

W rozdziale czwartym omawiane jest użycie języka w Internecie jako szczególnym środowisku komunikacji. Wiele z analizowanych neologizmów swoje istnienie i rozpowszechnienie zawdzięcza właśnie temu medium komunikacji. Fragment rozdziału poświęcony jest również rozważaniom dotyczącym wpływu technologii na język oraz na wzorce komunikacji oraz kreatywność językową jego użytkowników.

Rozdział piąty dedykowany jest neologizmom nacechowanym płciowo jako zjawisku. W tym rozdziale przedstawiona jest również analiza znaczenia poszczególnych neologizmów oraz ich kategoryzacja. W rozdziale pojawia się również dyskusja dotycząca obrazu kobiecości i męskości oraz relacji społecznych i ewolucji takich relacji w odniesieniu do ról obydwu płci, który wyłania się z tych elementów leksykalnych.

W rozdziale szóstym wybrane neologizmy analizowane są w użyciu. Głównym założeniem jest przeprowadzenie analizy jakościowej materiałów w celu sprawdzenia, jak wybrane słowa zachowują się w kontekście. W tym celu wybrane zostały dwie grupy neologizmów: neologizmy krytykujące męskie zachowania oraz neologizmy mające na celu zaznaczenie obecności kobiet w środowiskach zdominowanych przez mężczyzn.

Ostatni rozdział to część podsumowująca, w której znajdują się wnioski płynące z przeprowadzonego badania. Analiza pokazała, że neologizmy nacechowane płciowo używane są nie tylko by odzwierciedlać, ale również budować obraz płci społecznej. Słowa te są aktywnie używane w języku angielskim, choć z powodu dynamiki języka ciężko jest na tak wczesnym etapie ich istnienia przeprowadzić analizę ilościową. Jednakże niektóre z nich, jak na przykład *mansplaining*, wykazują predyspozycje do stania się pełnoprawnymi elementami leksykonu.

Słowa kluczowe: socjopragmatyka; zmiany językowe; gender; neologizmy nacechowane płciowo; język internetu;